

**ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2007/66**

Α. Με την Οδηγία 89/665/ΕΟΚ καθορίστηκαν κανόνες για την παροχή άμεσης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των ενδιαφερομένων και υποψηφίων, κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων οι οποίες ανατίθενται από φορείς του δημόσιου τομέα, όταν οι συμβάσεις αυτές υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Εξ άλλου, με την Οδηγία 92/13/ΕΟΚ καθορίστηκαν παρόμοιοι κανόνες για τη δικαστική προστασία των ενδιαφερομένων και υποψηφίων κατά το στάδιο ανάθεσης των συμβάσεων, όταν οι αναθέτοντες δημόσιοι φορείς δραστηριοποιούνται στους τομείς ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών. Οι Οδηγίες αυτές ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο με τους νόμους 2522/1997 και 2854/2000 αντίστοιχα. Κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής των νόμων αυτών προέκυψε πολύτιμη νομολογία, κυρίως της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία συνέτεινε τα μέγιστα στην αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας των υπαγομένων στην προστασία του νόμου και στην παγίωση του αισθήματος ασφάλειας δικαίου.

Β. Με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ οι προαναφερθείσες Οδηγίες 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν και κωδικοποιήθηκαν στη νέα αυτή Οδηγία, η οποία παρέσχε στα κράτη μέλη προθεσμία ενσωμάτωσης μέχρι τις 20-12-2009. Για την επεξεργασία του κειμένου του σχεδίου νόμου συστήθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης επιτροπή, αποτελούμενη από τους Αθανάσιο Ράντο, Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου Επικρατείας ως πρόεδρο, Γεώργιο Σκουλούδη, εφέτη τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, Χρήστο Μητκίδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Θεόδωρο Φορτσάκη, καθηγητή Διοικητικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών και Κωνσταντίνο Σαμαρτζή, δικηγόρο, η οποία συνέταξε το προτεινόμενο σχέδιο νόμου. Για τις συζητήσεις στην Επιτροπή τηρήθηκαν πρακτικά, που περιέχουν χρήσιμες διευκρινίσεις.

Γ. Με το σχέδιο νόμου επιτυγχάνονται τέσσερις βασικοί στόχοι:

α) Ενσωματώνεται η νέα Οδηγία, με αντικατάσταση των Ν 2522/1997 και 2854/2000, προκειμένου να ισχύει ένα και μοναδικό νομοθέτημα για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, το οποίο θα συμβάλει στην ποιότητα της νομοθεσίας και την ασφάλεια δικαίου.

β) Υλοποιούνται οι δύο βασικοί σκοποί της νέας Οδηγίας, όπως αυτοί διατυπώνονται στο Προοίμιο και τις διατάξεις της, δηλαδή αα) η επιβολή ελάχιστης ανασταλτικής προθεσμίας δέκα ημερών, η οποία πρέπει αναγκαστικά να μεσολαβήσει από την κοινοποίηση της απόφασης περί ανάθεσης της σύμβασης στους διαγωνισθέντες υποψηφίους, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, χρόνος που κρίθηκε από την Οδηγία απαραίτητος για την προσφυγή των ενδιαφερομένων στη διαδικασία παροχής προσωρινής προστασίας και ββ) χορηγείται η δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη, για την κήρυξη άκυρης σύμβασης, η οποία συνάφθηκε χωρίς να έχουν

τηρηθεί οι κανόνες δημοσιότητας της προκήρυξης, όπως λ.χ. όταν η σύμβαση ανατέθηκε απευθείας, χωρίς να συντρέχουν οι αυστηρές προϋποθέσεις της Οδηγίας.

γ) Πραγματοποιούνται πολλές, μικρότερης εμβέλειας, παρεμβάσεις στις διατάξεις του Ν 2522/1997, για την εισαγωγή ρυθμίσεων οι οποίες είτε κατέστησαν αναγκαίες λόγω της διαμορφωμένης ή αντικρουόμενης νομολογίας των δικαστηρίων, είτε θεωρούνται αναγκαίες προκειμένου να καταστούν οι διατάξεις αυτές περισσότερο αποτελεσματικές.

δ) Ενοποιείται, κατ'εφαρμογή της σχετικής δυνατότητας που παρέχεται από το ισχύον Σύνταγμα (άρθρο 94 παρ. 3), η δικαιοδοσία επίλυσης των διαφορών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου και καθίστανται αρμόδια κατά κανόνα τα κατά τόπους διοικητικά εφετεία, ανεξαρτήτως της μορφής της αναθέτουσας αρχής, ως νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Κατ'εξαιρέση, παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Επικρατείας, λόγω αυξημένης σπουδαιότητας, οι περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων μεγάλης αξίας (προϋπολογισμού άνω των 15.000.000 ΕΥΡΩ), συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών και συμβάσεων που αναθέτουν φορείς οι οποίοι υπάγονται στο π.δ. 59/2007 (δηλαδή δραστηριοποιούνται στους τομείς ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών). Η ενοποίηση της δικαιοδοσίας θεωρήθηκε αναγκαία εξ αιτίας της έντονης αμφισβήτησης που εκφράστηκε κατ'επανάληψη, από παράγοντες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την επάρκεια και ποιότητα της δικαστικής προστασίας που παρέχεται από τα Μονομελή Πρωτοδικεία, στις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων από φορείς με μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου.

Ε) Σημειώνεται ότι το σχέδιο νόμου δεν περιέχει διάταξη αντίστοιχη με το άρθρο 6 του ν. 2522/1997 για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, διότι η μεν παράγραφος 1 αυτού καλύπτεται εννοιολογικά από το άρθρο 1 του εν τω μεταξύ ψηφισθέντος ν. 3068/2002, η δε παρ. 2 από το άρθρο 4 του αυτού νόμου.

Δ. Ειδικότερα, επί των άρθρων του σχεδίου νόμου:

Στο **άρθρο 1** ορίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του νόμου υπάγονται οι διαφορές που αναφύονται πριν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όταν η σύμβαση διέπεται από τις διατάξεις των οδηγιών 2004/18 και 2004/17, ή τις διατάξεις με τις οποίες μεταφέρθηκαν οι εν λόγω Οδηγίες στην εσωτερική έννομη τάξη (παρ. 1). Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν είναι αναγκαίο να μεταφερθεί η ρήτρα του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2007/66/ΕΚ για τις εξαιρούμενες συμβάσεις, δεδομένου ότι οι συμβάσεις αυτές, εξαιρούμενες με την ίδια Οδηγία από το πεδίο εφαρμογής της, δεν εμπίπτουν σε αυτό, και επομένως δεν εμπίπτουν ούτε στο γράμμα του άρθρου 1 του Σχεδίου. Επομένως, το υπό εκπόνηση νομοσχέδιο δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις αυτές.

Προς άρση κάθε αμφιβολίας ορίζεται επίσης, στην παρ. 2, ότι στον νόμο υπάγονται και οι διαφορές από την ανάθεση συμφωνιών πλαισίων, συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων και δυναμικών συστημάτων αγορών.

Στο **άρθρο 2** ορίζεται ότι με τις διατάξεις του νόμου προστατεύεται κάθε ενδιαφερόμενος, δηλαδή κάθε πρόσωπο που έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση εκ των υπαγομένων στο άρθρο 1, εφόσον υπέστη ή ενδέχεται

να υποστεί ζημιά λόγω παράβασης της νομοθεσίας της ευρωπαϊκής ή εθνικής νομοθεσίας. Η προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται με τη μορφή ακύρωσης είτε της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής είτε και της υπογραφείσας σύμβασης, ενώ μπορεί επίσης να επιδικασθεί και αποζημίωση.

Στο **άρθρο 3** ορίζονται τα αρμόδια για την επίλυση των διαφορών του νόμου αυτού δικαστήρια.

Η παρ. 1 ορίζει, κατά τροποποίηση των αντίστοιχων διατάξεων των Ν 2522/1997 και 2854/2000, ως αρμόδιο δικαστήριο, το διοικητικό εφετείο του τόπου όπου εδρεύει η αναθέτουσα αρχή, ανεξάρτητα αν έχει μορφή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Η τροποποίηση αυτή, ως προς τα μέχρι τούδε ισχύοντα, εισάγεται, κατ'εφαρμογή της πρόβλεψης του άρθρου 94 παρ. 3 του ισχύοντος Συντάγματος, προκειμένου να επιτευχθεί η ερμηνεία των διατάξεων για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων με ενιαίο τρόπο, δεδομένου ότι κατά την μέχρι τώρα ερμηνεία και εφαρμογή των ίδιων διατάξεων παρατηρήθηκαν αρκετές και σημαντικές διαφορές μεταξύ της νομολογίας του Συμβουλίου Επικρατείας και των πολιτικών δικαστηρίων (Μονομελών Πρωτοδικείων). Κατά δεύτερο λόγο, η αφαίρεση μεγάλου όγκου υποθέσεων από το Συμβούλιο Επικρατείας και μάλιστα ήσσονος σημασίας, θα αποσυμφορήσει το ανώτατο δικαστήριο και θα συμβάλει στην έγκαιρη απονομή δικαιοσύνης, δεδομένου μάλιστα ότι έχει πλέον διαμορφωθεί πλούσια νομολογία για όλα σχεδόν τα θέματα των δημοσίων συμβάσεων, που διευκολύνει την παροχή αποτελεσματικής προσωρινής προστασίας.

Το διοικητικό εφετείο δικάζει τις (τακτικές) υποθέσεις με τριμελή σύνθεση, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του π. δ. 18/1989, με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων του νόμου αυτού.

Η παρ. 2 ορίζει ότι η προσωρινή προστασία στους ενδιαφερόμενους παρέχεται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου διοικητικού εφετείου ή εφέτη που αυτός ορίζει, ενώ όταν κρίνεται ότι η εισαγόμενη υπόθεση ενέχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα, μπορεί να εισάγεται σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου.

Η παρ. 3 υπάγει, εξαιρετικά, στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Επικρατείας, υποθέσεις ιδιαίτερης νομικής και οικονομικής σπουδαιότητας, οι οποίες αφορούν α) συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων ή υπηρεσιών, παρόλο που οι συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών δεν υπάγονται στις Οδηγίες 2004/17 και 2004/18, β) συμβάσεις που εμπίπτουν στην Οδηγία 2004/17 και γ) συμβάσεις με προϋπολογισμό (χωρίς ΦΠΑ,¹) ανώτερο των 15.000.000 ΕΥΡΩ.

Με την παρ. 4 διευκρινίζεται ότι οι αγωγές αποζημίωσης σε διαφορές του νόμου αυτού εξακολουθούν να υπάγονται στα μέχρι τώρα αρμόδια δικαστήρια.

Στο **άρθρο 4** προβλέπεται, όπως και στις διατάξεις του Ν 2522/1997, η υποχρεωτική άσκηση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, πριν την άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Στην προσφυγή πρέπει να προσδιορίζονται με ειδικό τρόπο οι νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του.

---

¹

Με την παρ. 1, η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ορίζεται σε δέκα ημέρες, αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντά του. Η προθεσμία αυτή τηρείται σε κάθε περίπτωση πριν τη σύναψη της σύμβασης και έτσι υλοποιείται η επιταγή της παρ. 2 του άρθρου 2^α της οδηγίας 2007/66, περί υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να αναμείνει για χρονικό διάστημα (standstill) 10 ημερών, από την κοινοποίηση της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης στους ενδιαφερόμενους, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης. Ως «πλήρης γνώση» νοείται η γνώση τόσο της πράξης όσο και της αιτιολογίας της, εφόσον βεβαίως αυτή φέρει εκ του νόμου αιτιολογία (δοθέντος λ.χ. ότι η προκήρυξη της διαδικασίας, ως κανονιστική πράξη, δεν φέρει αιτιολογία), ενώ ειδικά η απόφαση ανάθεσης πρέπει να περιλαμβάνει οπωσδήποτε τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 35 του Π.Δ. 60/2007 και επιπλέον να αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής της σύναψης, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 5. Η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών και κοινοποιείται, κατά την παρ. 2, με φροντίδα του προσφεύγοντος σε κάθε θιγόμενο από την ολική ή μερική αποδοχή της, αν όμως απορριφθεί ρητά ή σιωπηρά η τυχόν παράλειψη κοινοποίησης δεν επιφέρει το απαράδεκτο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η παρ. 3 ορίζει ότι η απόφαση επί της προδικαστικής προσφυγής, εφόσον θίγει τα συμφέροντα άλλων ενδιαφερομένων, δεν προσβάλλεται με νέα προδικαστική προσφυγή, αλλά κατευθείαν με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

Η παρ. 4 ορίζει ότι η προθεσμία έκδοσης απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπενθήμερη. Η πάροδος της προθεσμίας τεκμαίρεται μεν ως απόρριψή της, άρχεται συνεπώς η προθεσμία άσκησης ασφαλιστικών μέτρων της παρ. 1 του άρθρου 5, μπορεί όμως η αναθέτουσα αρχή, να εκδώσει απόφαση επί της προσφυγής μέχρι και την προτεραία της πρώτης δικασίμου της εν τω μεταξύ ασκηθείσας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και στην περίπτωση αυτή η σχετική δίκη αντίστοιχα καταργείται. Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει, με το έγγραφο των απόψεών της προς το δικαστήριο, συμπληρωματική αιτιολογία στην πράξη η οποία βάλλεται με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία της συμπλήρωσης ορίζεται σε έξι μέρες πριν την αρχική ή μετ'αναβολή δικάσιμο της αίτησης. Εφόσον το σχετικό έγγραφο περιέλθει στο δικαστήριο μετά τη λήξη της προθεσμίας, τούτο δεν υποχρεούται σε αναβολή και στην περίπτωση συζήτησης η συμπληρωματική αιτιολογία δεν λαμβάνεται υπόψη.

Το δικαστήριο κατά την εκδίκαση της αίτησης και μετ'εκτίμηση των περιστάσεων, μπορεί να επιβάλλει χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή, αν κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης της προβαλλόμενης πράξης, ή η καθυστερημένη συμπλήρωσή της καθιστά ιδιαίτερος δυσχερή την ουσιαστική παροχή δικαστικής προστασίας. Το ποσό της κύρωσης μπορεί να κυμανθεί μεταξύ 500 και 10.000 ΕΥΡΩ, μπορεί να επιβάλλεται για κάθε στάδιο του διαγωνισμού και περιέχεται στον πρώτο αιτούντα του οποίου θα γίνει δεκτή η αίτηση.

Η παρ. 5 ορίζει ότι στις διαφορές που διέπονται από τον παρόντα νόμο δεν εφαρμόζονται διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ή και κανονισμών αναθετουσών αρχών που προβλέπουν την άσκηση διοικητικών προσφυγών κατά εκτελεστών

πράξεων ή παραλείψεων της διαδικασίας διεξαγωγής διαγωνισμών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου. Στις μη εφαρμοζόμενες διατάξεις περιλαμβάνονται και αυτές που αφορούν την άσκηση προσφυγών κατά πράξεων των ΟΤΑ, Α΄ και Β΄ βαθμού, ενώπιον των Επιτροπών που λειτουργούν στα πλαίσια των Περιφερειών. Διευκρινίζεται ότι οι λοιπές διοικητικές προσφυγές της οικείας διαδικασίας δεν καταργούνται εν γένει αλλά απλώς δεν εφαρμόζονται επί διαδικασιών διεπομένων από τον παρόντα νόμο, στις οποίες ασκείται μόνον η προδικαστική προσφυγή.

Στο **άρθρο 5** ρυθμίζεται η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, κατά της ρητής ή σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά την παρ. 1, η αίτηση ασκείται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών και δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από της προδικαστικής προσφυγής.

Η παρ. 2 ορίζει ότι οι προθεσμίες της άσκησης προδικαστικής προσφυγής, η άσκησή της καθώς και οι προθεσμίες άσκησης αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά της ρητής ή σιωπηρής απόρριψής της, καθώς και η άσκηση της αίτησης, κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, με την επιφύλαξη έκδοσης προσωρινής διαταγής με τυχόν αντίθετο περιεχόμενο, όπως ορίζει η παρ. 4. Εφόσον ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο μέσα σε δέκα ημέρες από την κατάθεσή της. Κατά τα λοιπά, εκτός της απαγόρευσης της σύναψης της σύμβασης, δεν κωλύεται η πρόοδος της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί όμως με προσωρινή του διαταγή ο αρμόδιος δικαστής να διατάξει τα μέτρα που θεωρεί σκόπιμα.

Η παρ. 3 ορίζει ότι για την εκδίκαση της αίτησης εκδίδεται πράξη του δικαστηρίου, περί καθορισμού σύντομης δικασίμου. Η πράξη κοινοποιείται, με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, στην αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών υπηρεσία και προς τρίτους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση.

Η παρ. 4 ρυθμίζει την έκδοση προσωρινής διαταγής, είτε για τον καθορισμό των μέτρων με τα οποία θα προστατευθεί το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας του αιτούντος, είτε και για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, που επιβάλλει η παρ. 2. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής, καλείται η αναθέτουσα αρχή να εκθέσει τις απόψεις της προ τριών τουλάχιστον ημερών. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται είτε κατόπιν υποβολής αιτήσεως είτε και αυτεπαγγέλτως. Λόγοι για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης είναι το προδήλως απαράδεκτο ή και προδήλως αβάσιμο της αίτησης. Η εκδοθείσα προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί, κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής, είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, είτε από το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης ασφ. μέτρων.

Η παρ. 5 ορίζει ότι η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνεται δεκτή αν πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα τόσο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και του εθνικού δικαίου και παράλληλα αν το διατασσόμενο μέτρο κρίνεται αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων του αιτούντος. Ακόμα όμως και σ' αυτές τις περιπτώσεις μπορεί η αίτηση να απορριφθεί αν, μετά από στάθμιση των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής ή και τρίτων, προκύπτει βλάβη σημαντικότερου γενικού δημοσίου συμφέροντος.

Η παρ. 6 ορίζει ότι το δικαστήριο διατάσσει τα κατάλληλα κατά την κρίση του μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων και αναφέρονται ενδεικτικά τα μέτρα αυτά.

Η παρ. 7 ορίζει ότι για την άσκηση αίτησης ασφ. μέτρων δεν απαιτείται η προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, ο αιτών όμως υποχρεούται, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησής του, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα εντός 30 ημερών από την επίδοση της απόφασης, άλλως η ισχύς του διαταχθέντος ασφ. μέτρου αίρεται. Η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της αίτησης ασφ. μέτρων διακόπτει την προθεσμία άσκησης του κύριου ένδικου βοηθήματος.

Η παρ. 8 ορίζει ότι η αναθέτουσα αρχή έχει δικαίωμα να συμμορφωθεί με το διατακτικό και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης που δέχεται την αίτηση ασφ. μέτρων, οπότε καταργείται η δίκη για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα.

Στο **άρθρο 6** ορίζεται ότι η κατά παράβαση των άρθρων 4 και 5 σύναψη της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή, δεν κωλύει την παροχή έννομης προστασίας.

Στο **άρθρο 7** ορίζεται ότι μπορεί να ακυρωθεί, μετά από αίτηση παντός ενδιαφερόμενου, κάθε πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου που σχετίζεται με τη διαδικασία η οποία προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης, αναφέρονται δε ορισμένες ενδεικτικές περιπτώσεις πράξεων (παρ. 1).

Στην παρ. 2 ορίζεται ότι, επιφυλασσομένων των διατάξεων του επομένου άρθρου 8, αν η πράξη ή η παράλειψη ακυρωθούν μετά τη σύναψη της σύμβασης, αυτή δεν θίγεται, εκτός αν πριν τη σύναψή της είχε ανασταλεί η σύναψη, με αίτηση ασφ. μέτρων ή προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9.

Στην παρ. 3 ορίζεται ότι αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε μεν αλλά ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση αφενός υπογράφηκε και αφετέρου ολοκληρώθηκε το αντικείμενό της, πριν τη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 32 παρ. 2 του ΠΔ 18/1989, δηλαδή η δίκη καταργείται ως άνευ αντικειμένου, εκτός αν ο αιτών αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης.

Στο **άρθρο 8** ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης ως άκυρης, συναφθείσας σύμβασης.

Στην παρ. 1 ορίζεται ότι μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν την κήρυξη συναφθείσας σύμβασης ως άκυρης, σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις, ήτοι όταν α) ανατέθηκε χωρίς προηγουμένως να έχει δημοσιευθεί προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αναστολής της σύμβασης, όπως ορίζεται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 5, γ) συνάφθηκε συμφωνία – πλαίσιο και παραβιάστηκαν οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η παρ. 4 δεύτερο εδάφιο, περ. β' του άρθρου 28 του ΠΔ 60/2007, δ) εφαρμόσθηκε δυναμικό σύστημα αγορών και παραβιάστηκαν οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 27 του ίδιου ΠΔ.

Στην παρ. 2 ορίζεται ότι η κήρυξη της σύμβασης ως άκυρης, συνεπάγεται κατά κανόνα (επιφυλασσομένης της διάταξης της επόμενης παραγράφου 3) την αναδρομική της ακυρότητα (ex tunc), ενώ περαιτέρω οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει μειωμένο το οφειλόμενο ποσό, ή και να μην επιδικάσει κανένα ποσό, αφού συνεκτιμήσει το ότι ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της υπογραφείσας σύμβασης.

Στην παρ. 3 ορίζεται ότι, κατ'εξάιρεση του κανόνα της παρ. 2, το δικαστήριο μπορεί είτε να κηρύξει τη σύμβαση άκυρη κατά το ανεκτέλεστο μόνο μέρος της (ex nunc), εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως, ενδεικτικά, το προχωρημένο ή μη στάδιο εκτέλεσης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής. Μπορεί επίσης, εναλλακτικά να συντάμει τη διάρκεια της σύμβασης.

Στην παρ. 4 ορίζεται ότι μπορεί το δικαστήριο, παρόλο που διαπίστωσε την σύναψη τη σύμβασης κατά παράβαση τη παρ. 1, να μην την κηρύξει άκυρη, αν διαπιστώσει τη συνδρομή επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος, που επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της και την ολοκλήρωσή της. Περαιτέρω ορίζεται ότι η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων και μόνο δεν συνιστά επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, εκτός αν κριθεί ότι οι συνέπειες της ακύρωσης είναι δυσανάλογες, ενώ ορίζονται και συγκεκριμένες περιπτώσεις που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος.

Στην παρ. 5 ορίζεται ότι, στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4, το δικαστήριο οφείλει να επιβάλει, με την ίδια απόφαση, στην αναθέτουσα αρχή και πρόστιμο, το οποίο περιέρχεται στον αιτούντα.

Στην παρ. 5 ορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί η προσφυγή για την ακύρωση της σύμβασης. Η προθεσμία είναι κατά κανόνα 30ήμερη και άρχεται είτε α) από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης, κατά την παρ. 4 του άρθρου 29 και τα άρθρα 30 και 31 του ΠΔ 60/2007, εφόσον στη δημοσίευση περιέχεται η αιτιολογία για την σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, είτε β) της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων με άλλο τρόπο, εφόσον στην ενημέρωση περιλαμβάνονται οι πληροφορίες που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 35 του ΠΔ 60/2007. Ορίζεται επίσης απώτατη προθεσμία έξι (6) μηνών από την επομένη της σύναψης της σύμβασης.

Αντίστοιχα ορίζονται εξ άλλου προθεσμίες (30ήμερη και 6μηνη) για τις συμβάσεις που υπάγονται στο ΠΔ 59/2007 (όταν δηλαδή η αναθέτουσα αρχή υπάγεται στους εξαιρούμενους τομείς της Οδηγίας 2004/17).

Στην παρ. 7 ορίζεται ότι δεν μπορεί να ζητηθεί η ακυρότητα της σύμβασης, όταν συντρέχουν σωρευτικά συγκεκριμένοι λόγοι, ήτοι αν η αναθέτουσα αρχή τήρησε με συγκεκριμένο τρόπο τη δημοσιότητα που αναφέρεται αναλυτικά στο νόμο και επιπλέον εφάρμοσε δεκαήμερη προθεσμία αναστολής της σύναψης της σύμβασης.

Στην παρ. 8 ορίζεται ότι στις υποθέσεις του άρθρου αυτού μπορεί, εκτός της προσφυγής ακύρωσης, να ασκηθεί και αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, κατά τις

ρυθμίσεις του άρθρου 5, οι οποίες έχουν αναλογική εφαρμογή, επιφυλασσομένων των ειδικών ρυθμίσεων της παραγράφου.

Στο **άρθρο 9** ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής αποζημίωσης σε περιπτώσεις που κηρύσσεται, συνεπεία αίτησης του ενδιαφερομένου, η ακυρότητα πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, κατά το άρθρο 7 του νόμου.

Σύμφωνα με την παρ. 1 ο ενδιαφερόμενος που αποκλείστηκε παράνομα από διαγωνισμό δικαιούται αποζημίωση κατά τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ, ενώ αν αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση αν δεν εμφιλοχωρούσε η παράνομη πράξη ή παράλειψη, δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις.

Την παρ. 2 ορίζεται ότι για την επιδίκαση της αποζημίωσης απαιτείται η προηγούμενη ακύρωση της παράνομης πράξης ή παράλειψης, επιτρέπεται πάντως η σώρευση, στο ίδιο δικόγραφο, αιτήματος περί αναγνώρισης της ακυρότητας και περί επιδίκασης αποζημίωσης. Αν πάντως δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ακυρότητας, για λόγους που δεν οφείλονται στον αιτούντα, μπορεί να επιδικασθεί αποζημίωση και άνευ κηρύξεως της ακυρότητας.

Στο **άρθρο 10** ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας των ελληνικών αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης των ελληνικών αρχών στα αιτήματα της Ε.Ε., λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών, η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής προσωρινής προστασίας και τέλος ορίζονται τα αρμόδια υπουργεία για τη χορήγηση των πληροφοριών αυτών.

Στο **άρθρο 11** ορίζονται οι τελικές διατάξεις και η έναρξη ισχύος του νόμου από τις 16 Σεπτεμβρίου 2010, προκειμένου να συμβαδίζει με την έναρξη του νέου δικαστικού έτους. Οι διατάξεις του νέου νόμου θα εφαρμοσθούν στις διαφορές που αναφέρονται (με την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης) μετά την ημερομηνία αυτή.

Αθήνα, Απριλίου 2010

Ο Πρόεδρος της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

Αθανάσιος Ράντος
Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας

Τα μέλη της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

Γεώργιος Σκουλούδης
Εφέτης Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων

Χρήστος Μητκίδης
Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Θεόδωρος Φορτσάκης
Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών
Πρόεδρος του Τμήματος Νομικής

Κωνσταντίνος Σαμαρτζής
Δικηγόρος

Η Γραμματέας της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

Κωνσταντίνα Χατζή
Διοικητικός Υπάλληλος στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων